

عنوان مقاله:

جایگاه نخبگان در تغییر اجتماعی با توجه به قرآن و عصر نبوی

محل انتشار:

دوفصلنامه قرآن و علم، دوره 13، شماره 24 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

محسن الویری - استادیار دانشگاه امام صادق (ع)

محمد حسن اخلاقی - گروه قرآن و علوم، مدرسه عالی قرآن و حدیث، مجتمع آموزش عالی امام خمینی ره، قم. جامعه المصطفی العالمیه

خلاصه مقاله:

بنابر یک تحلیل که از سوی تعدادی جامعه‌شناس ایتالیایی مطرح شده، تغییرات اجتماعی نتیجه تصمیمات و اقداماتی است که از سوی نخبگان جامعه به اجرا گذاشته می‌شود. به دیگر سخن، دگرگونی اجتماعی را باید در جایگزینی نخبگان حاکم توسط نخبگان جدید در جامعه جست‌وجو کرد و توده مردم بعید است بتوانند منشأ دگرگونی در جامعه باشند. جست‌وجوی دیدگاه قرآن کریم در باب نخبگان و تأثیر و جایگاه ایشان در تغییر نهادها و ساختارهای اجتماعی، در واقع، پرسشی است که این کوشش به دنبال یافتن پاسخی برای آن است و می‌کوشد تا با تدبّر در آیات، جوابی قانع‌کننده برای آن بیابد. وجود واژگانی، نظیر، «الملا»، «مترفین»، «أخبار»، «رهبان» و «قسیس» در قرآن کریم حاکی از نگاه خاص قرآن به این افراد به عنوان نخبگان حاکم در جامعه است. از دید قرآن، از یک منظر، تاریخ بشر جدالی بین نخبگان حق (پیامبران و مصلحان تاریخ) و نخبگان باطل (نخبگان حامی ساختارها و روابط اجتماعی موجود) است. پیامبران الهی و آموزه‌های عدالت‌محور ایشان پیوسته، آگاهی بخش توده مردم در راستای ایستادگی در برابر نخبگان حاکم بوده‌اند. تلاش‌های این عده از نخبگان هرچند به صورت مقطعی و در مقیاسی نه چندان بزرگ، باعث ایجاد تغییرات عادلانه در ساختارها و روابط اجتماعی بوده و هستند.

کلمات کلیدی:

قرآن، عصر نبوی، نخبگان، تغییرات اجتماعی، ساختارها و نهادهای اجتماعی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1146082>

